

DE VLAAMSE MINISTER VAN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van diverse bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 28 september 2018 houdende het terugkommoment in het kader van de rijopleiding categorie B
- Principiële goedkeuring

Samenvatting

Sinds 1 januari 2019 zijn bestuurders verplicht om 6 tot 9 maanden na afgifte van hun rijbewijs B een terugkommoment te volgen. In 2023 werd het terugkommoment geëvalueerd.

Voorliggend voorontwerp beoogt enkele praktische wijzigingen aan het terugkommoment aan te brengen.

1 SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Dit voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering heeft binnen het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken betrekking op het beleidsveld “weginfrastructuur en wegenbeleid”.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2024/115 van 27 maart 2024.

Het advies van de Inspectie van Financiën werd bekomen op 27 maart 2024 en was gunstig.

2 INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Sinds 1 januari 2019 zijn bestuurders verplicht om 6 tot 9 maanden na afgifte van hun rijbewijs B een terugkommoment te volgen. Vier jaar na de eerste sessie, die in februari 2019 plaatsvond, werd het terugkommoment geëvalueerd. In de periode mei – juni 2023 werden 10 terugkommomenten verspreid over Vlaanderen gevolgd. Hierbij werden de ervaringen bevraagd van de lesgevers en de deelnemers. De bezoeken werden gedaan specifiek met het oog op kennisvergaring en evaluatie. De bezoeken waren telkens onaangekondigd. Daarnaast werden alle erkende instellingen via een mailing bevraagd. Zo kreeg elke instelling de kans om haar opmerkingen te delen. Twaalf van de op dat moment eenendertig erkende instellingen gaven feedback.

Op basis van deze evaluatie werden de nodige wijzigingen in kaart gebracht. Het voorliggend voorontwerp beoogt vooral praktische wijzigingen aan het terugkommoment aan te brengen. Deze komen voort uit ervaringen van erkende instellingen in combinatie met vaststellingen van het departement MOW in het kader van zowel reguliere inspectie als de evaluatie. Het gaat om de volgende wijzigingen:

- Het minimumaantal deelnemers wordt verlaagd van zes naar vier.
- Er zal per onderdeel (kennismaking, praktijk, groepsgesprek) een minimale duur worden bepaald in plaats van een vaste duur.
- Een communicatiesysteem zal enkel nog verplicht zijn wanneer er geen lesgever in het voertuig zit.
- Dubbele bediening zal worden toegelaten. Enkel de lesgever mag op de passagiersstoel vooraan plaatsnemen indien het voertuig dubbele bediening heeft.
- Elke instelling zal verplicht over één handgeschakeld en één automatisch geschakeld voertuig moeten beschikken. Dit laatste mag een elektrisch voertuig zijn.
- De verplichting om het terrein te allen tijde vrij van bladeren of steenslag te houden wordt geschrapt.
- Het zal niet langer verplicht zijn om over een vaste lichtinstallatie te beschikken. De instellingen blijven uiteraard verantwoordelijk voor het veilig uitvoeren van de oefeningen. Indien deze in het donker uitgevoerd worden, moet verlichting voorzien zijn.
- Er zal minstens één voertuig per zes deelnemers voorzien moeten worden in plaats van één per drie deelnemers.
- Er wordt een grond voor uitstel toegevoegd, namelijk het overlijden van een familielid.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1

Artikel 2 van het besluit van de Vlaamse Regering van 28 september 2018 houdende het terugkommoment in het kader van de rijopleiding categorie B (hierna BVR terugkommoment genoemd) bepaalt dat het terugkommoment uit drie onderdelen bestaat en bepaalt de exacte duurtijd van elk onderdeel als volgt:

- 1) het onderdeel "kennismaking en de reflecties als beginnende bestuurder": 30 minuten;
- 2) het onderdeel "praktijk oefeningen op het oefenterrein": 120 minuten;
- 3) het onderdeel "groepsgesprek": 90 minuten.

Met artikel 1 van voorliggend voorontwerp van besluit wordt artikel 2 van het BVR terugkommoment gewijzigd, waardoor per onderdeel een minimumduurtijd wordt voorzien:

- 1) het onderdeel “kennismaking en de reflecties als beginnende bestuurder” duurt minimaal 15 minuten;
- 2) het onderdeel “praktijkoefeningen op het oefenterrein” duurt minimaal 90 minuten;
- 3) het onderdeel “groepsgesprek” duurt minimaal 30 minuten.

Door de wijziging wordt de tijdsindeling van de onderdelen dus minder hard afgebakend in de wetgeving en is er meer vrijheid voor de instellingen om, rekening houdend met de hierboven vermelde minima, het terugkommoment vorm te geven.

De totaalduur van het terugkommoment blijft ongewijzigd en zal nog steeds 4 uur bedragen.

Artikel 2

Overeenkomstig artikel 4 van het BVR terugkommoment hebben de deelnemers alleen voldaan aan de verplichting om het terugkommoment te volgen als ze elk van de drie onderdelen hebben gevolgd.

In de praktijk wordt vastgesteld dat deelnemers soms te laat zijn voor de start van het terugkommoment, wat vaak zorgt voor discussie. De erkende instellingen trachten dit al ten dele op te vangen in proactieve communicatie naar de deelnemers toe. Deelnemers worden aangemaand op tijd te komen en worden vaak ook opgebeld als ze tegen het afgesproken uur niet aanwezig zijn.

Het laattijdig vervoegen van de groep is storend voor de goede werking van het terugkommoment en de andere deelnemers van het terugkommoment. Het is belangrijk dat elke deelnemer het hele terugkommoment, vanaf het begin, gevolgd heeft.

Artikel 2 van voorliggend voorontwerp van besluit wijzigt daarom artikel 4 van het BVR terugkommoment en verduidelijkt dat deelnemers elk onderdeel van het terugkommoment volledig moeten hebben gevolgd om te voldoen aan de verplichting om het terugkommoment te volgen.

Artikel 3

Artikel 6 van het BVR terugkommoment bepaalt de termijn waarin het terugkommoment moet gevolgd worden. Met artikel 3 van het voorliggende voorontwerp van besluit wordt artikel 6 vervangen.

Artikel 6, tweede lid, van het BVR terugkommoment wordt niet hernomen in het nieuwe artikel 6. Deze bepaling voorzag voor personen die een voorlopig rijbewijs hadden verkregen vóór 1 oktober 2017 maar dit vanaf deze datum omwisselden naar een ander model van voorlopig rijbewijs waardoor deze personen hun rijbewijs mogelijks al hadden behaald voor 1 juli 2018 in een termijn van drie maanden vanaf 1 januari 2019 om het terugkommoment te volgen. Deze mogelijkheid wordt opgeheven vermits hiervan op heden geen gebruik meer moet gemaakt worden.

In het nieuwe artikel 6 van het BVR terugkommoment worden de gevallen waarin een uitstel kan worden aangevraagd om het terugkommoment te volgen, uitgebreid.

Op heden zijn er vier gevallen waarin de toezichthouder uitstel kan toekennen om te voldoen aan de verplichting tot het volgen van het terugkommoment. Het gaat om volgende situaties waarin de deelnemer zich in de onmogelijkheid bevindt om het terugkommoment te volgen:

- medische redenen;
- vrijheidsbeneming;
- verblijf in het buitenland om beroeps- of dienstredenen;
- verblijf in het buitenland om studieredenen.

Met het voorliggende voorontwerp van besluit wordt hier een nieuwe uitstelmogelijkheid aan toegevoegd, meer bepaald wanneer de beginnende bestuurder het terugkommoment waarvoor hij is ingeschreven niet kan volgen omdat het valt in de periode vanaf de datum van het overlijden tot en met de datum van de uitvaart van een van de volgende personen:

- de echtgenoot of de samenwonende partner van de beginnende bestuurder;
- de kinderen of de pleegkinderen van de beginnende bestuurder, van de echtgenoot van de beginnende bestuurder of van de samenwonende partner van de beginnende bestuurder;
- de ouders, de stiefouders, de pleegouders of de schoonkinderen van de beginnende bestuurder, van de echtgenoot van de beginnende bestuurder of van de samenwonende partner van de beginnende bestuurder;
- de broers, de zussen, de grootouders of de kleinkinderen van de deelnemer, van de echtgenoot van de deelnemer of van de samenwonende partner van de deelnemer.

De deelnemer die zich in bovenvermelde situatie bevindt, moet dit kunnen staven met een attest, waarvan de minister het model bepaalt, waaraan volgende bewijsstukken moeten worden toegevoegd:

- een kopie van het uittreksel of het afschrift van de akte van overlijden;
- een bewijs van de datum van de uitvaart;
- een bewijs van de inschrijving voor het terugkommoment.

De deelnemer die een uitstel wil vragen, dient een attest in. In paragraaf 3 van het nieuwe artikel 6 wordt opgesomd welke gegevens worden vermeld op de verschillende attesten.

Daarnaast worden ook een aantal wijzigingen aangebracht aan de procedure tot aanvraag van een uitstel en de beslissing die hieromtrent wordt genomen. Deze wijzigingen zitten vervat in paragraaf 4 van het nieuwe artikel 6 en hebben betrekking op volgende zaken:

- In artikel 6, vijfde lid, van het BVR terugkommoment wordt op heden bepaald dat de aanvraag tot uitstel moet worden ingediend binnen de tijdspanne waarin het terugkommoment gevolgd moet worden. Dit maakt het moeilijk voor personen die bv. op het einde van de termijn waarin het terugkommoment gevolgd moet worden, een afspraak hebben ingepland maar wegens ziekte in de onmogelijkheid zijn om het terugkommoment te volgen, om nog naar de dokter gaan en om tijdig een uitstel aan te vragen. Daarom wordt voorzien in paragraaf 4 van het nieuwe artikel 6 dat een aanvraag tot uitstel kan worden ingediend tot vijf kalenderdagen na afloop van de termijn waarin het terugkommoment gevolgd moest worden.
- In artikel 6, zesde lid, van het BVR terugkommoment is op heden voorzien dat de toezichthouder beschikt over een termijn van één maand om de beslissing over de aanvraag tot uitstel ter kennis te brengen van de aanvrager. Deze termijn begint te lopen nadat de deelnemer het terugkommoment moest volgen. De termijn van één maand blijft behouden maar begint ingevolge de aanpassing te lopen nadat de deelnemer de aanvraag tot uitstel heeft ingediend.
- Wanneer uitstel toegekend wordt, vermeldt de toezichthouder overeenkomstig artikel 6, zevende lid, de termijn waarbinnen het terugkommoment gevolgd dient te worden. Er wordt in paragraaf 4 van het nieuwe artikel 6 voorzien dat deze termijn eindigt uiterlijk drie maanden na een van de volgende data:
 - in de gevallen van uitstel omwille van medische redenen, omwille een toestand van vrijheidsbeneming ten gevolge van een rechterlijke maatregel of omwille van een verblijf in het buitenland wegens beroeps- of studieredenen: de datum van ophouden van de onmogelijkheid tot het volgen van het terugkommoment;
 - in het geval van uitstel omwille van een overlijden waarbij het terugkommoment waarvoor de deelnemer is ingeschreven valt in de periode vanaf de datum van het overlijden tot en met de datum van de uitvaart: de datum van de uitvaart.

In beide gevallen mag het uitstel er niet voor zorgen dat de maximumtermijn van twee jaar, bepaald in artikel 4, eerste lid, van het decreet van 9 maart 2018 wordt overschreden.

Artikel 4

Met artikel 4 van het voorontwerp van besluit wordt artikel 7, vierde lid, van het BVR terugkommoment gewijzigd.

De bedragen van de vergoeding voor het terugkommoment en de toeslag zijn nog steeds gekoppeld aan het indexcijfer van de gezondheidsindex dat op 31 december 2017 is bereikt maar de bedragen worden bij de wijziging op 1 januari van elk jaar aangepast aan het indexcijfer van de gezondheidsindex dat op 30 november van het voorgaande jaar bereikt is.

Artikel 5

Artikel 11 van het BVR terugkommoment schrijft voor dat het oefenterrein vrij moet zijn van obstructies en materiaal, steenslag en bladeren.

Omdat het onmogelijk is om het terrein te allen tijde vrij te houden van bladeren en steenslag en de aanwezigheid ervan ook geen impact heeft voor de uitvoering van de praktijkoefeningen op het oefenterrein, worden met artikel 5 van voorliggend voorontwerp van besluit de woorden “alsook van steenslag en bladeren” opgeheven.

Artikel 6

Artikel 12, 4°, van het BVR terugkommoment bepaalt dat het oefenterrein moet beschikken over een goed werkende vaste lichtinstallatie als de praktijkoefeningen voor zonsopgang of na zonsondergang worden gegeven.

Artikel 6 van voorliggend voorontwerp van besluit heft het woord “vaste” op waardoor instellingen ook gebruik kunnen maken van mobiele lichtinstallaties.

Artikel 7

Artikel 14 van het BVR terugkommoment voorziet o.a. dat bij het voertuig dat tijdens het onderdeel “praktijkoefeningen op het oefenterrein” gebruikt wordt, de dubbele bediening verwijderd moet zijn.

Met artikel 7 van voorliggend voorontwerp van besluit wordt artikel 14 van het BVR terugkommoment aangepast en wordt naast het verwijderen van de dubbele bediening ook aanvaard dat de dubbele bediening onbruikbaar wordt gemaakt (door bijvoorbeeld een plank te plaatsen, ...). Daarnaast wordt de verplichting tot verwijdering of onbruikbaar maken van de dubbele bediening beperkt tot de situatie waarin tijdens het onderdeel “praktijkoefeningen op het oefenterrein” een deelnemer op de passagiersstoel vooraan plaatsneemt. Als er niemand op de passagiersstoel vooraan zit of als de lesgever daar plaatsneemt, hoeft de dubbele bediening niet verwijderd te zijn of onbruikbaar te worden gemaakt.

Artikel 8

Artikel 8 van voorliggend voorontwerp van besluit wijzigt artikel 15 van het BVR terugkommoment op het vlak van aantal voertuigen om tijdens het onderdeel “praktijkoefeningen op het oefenterrein” te gebruiken. Door de wijziging zullen de instellingen minstens één voertuig per zes deelnemers in plaats van per drie deelnemers moeten voorzien. De instellingen moeten daarnaast ook beschikken over één reservevoertuig.

Vervolgens wordt ook de beperking van drie deelnemers per voertuig opgeheven. Als er geen dubbele bediening aanwezig is of als deze onbruikbaar gemaakt is, mag ook op de passagiersstoel vooraan een deelnemer plaatsnemen.

Artikel 9

Op vandaag bevat het BVR terugkommoment geen bepalingen inzake de versnellingsbak van het voertuig waarmee het onderdeel “praktijkoefeningen op het oefenterrein” wordt uitgevoerd.

Met artikel 9 van voorliggend voorontwerp van besluit wordt in het BVR terugkommoment een nieuw artikel 15/1 ingevoegd waarin wordt bepaald dat elke instelling zowel over een voertuig met een handgeschakelde versnellingsbak als over een voertuig met een automatische versnellingsbak dient te beschikken om tijdens het onderdeel “praktijkoefeningen op het oefenterrein” te gebruiken. Dit laatste mag ook een elektrisch voertuig zijn.

Hierdoor kunnen enerzijds beginnende bestuurders die rijden met een automatische versnellingsbak die in het bezit zijn van een rijbewijs met code 78 ook het onderdeel “praktijkoefeningen op het oefenterrein” uitvoeren maar worden er anderzijds ook geen leerkansen gemist indien alleen automatisch geschakelde voertuigen zouden gebruikt worden.

Artikel 10

Artikel 10 van voorliggend voorontwerp van besluit wijzigt artikel 18 van het BVR terugkommoment zodat de verplichting voor het voertuig om te beschikken over een communicatiesysteem dat een onafgebroken, kwalitatieve en wederkerige communicatie tussen de deelnemer en de lesgever garandeert tijdens het onderdeel “praktijkoefeningen op het oefenterrein” enkel geldt als er geen lesgever in het voertuig zit. De lesgever is immers vrij om te kiezen of hij plaatsneemt in het voertuig tijdens dit onderdeel of niet.

Artikel 11

Met artikel 11 van voorliggend voorontwerp van besluit worden een aantal wijzigingen aan artikel 19 van het BVR terugkommoment aangebracht.

Eenzijds wordt het minimumaantal deelnemers per sessie van het terugkommoment alsook het aantal deelnemers per lesgever tijdens het onderdeel “praktijkoefeningen op het oefenterrein” verminderd van zes naar vier.

Anderzijds worden ook een aantal wijzigingen aangebracht aan de mogelijkheid die het BVR terugkommoment reeds voorziet tot bijstand van een doventolk.

Zo wordt er niet langer gesproken over een doventolk en over deelnemers met een gehoorhandicap maar over respectievelijk een tolk Vlaamse gebarentaal en dove of slechthorende deelnemers. De dove of slechthorende deelnemer mag zelf een tolk Vlaamse gebarentaal voorstellen. Als hij dat niet doet, wijst de instelling een tolk Vlaamse gebarentaal aan. Het is niet langer verplicht dat de tolk Vlaamse gebarentaal beëdigd is maar hij moet wel ingeschreven zijn bij het centraal tolkenbureau en moet ook de deontologische code van het centraal tolkenbureau ondertekend hebben om te kunnen optreden in het kader van het terugkommoment.

Artikel 12 tot en met 14

Met artikel 12 tot en met 14 van het voorliggend voorontwerp van besluit worden de artikelen 30, vierde lid, 31, tweede lid, en 44, derde lid, van het BVR terugkommoment gewijzigd.

De bedragen van de retributies en de subsidie zijn nog steeds gekoppeld aan het indexcijfer van de gezondheidsindex dat op 31 december 2017 is bereikt maar de bedragen worden bij de wijziging op 1 januari van elk jaar aangepast aan het indexcijfer van de gezondheidsindex dat op 30 november van het voorgaande jaar bereikt is.

Artikel 15 en 16

Artikelen 15 en 16 van het voorliggend voorontwerp van besluit brengen wijzigingen aan in de artikelen 55/3 en 55/8 van het BVR terugkommoment waarin de gegevensverwerking wordt geregeld.

Met artikelen 15 en 16 worden de artikelen 55/3 en 55/8 van het BVR terugkommoment in lijn gebracht met de wijzigingen die met artikel 3 van het voorliggende voorontwerp van besluit aan artikel 6 van het BVR terugkommoment worden aangebracht.

Artikel 17

Deze bepaling voorziet erin dat voorliggend voorontwerp van besluit – en alle wijzigingen die aan het BVR terugkommoment worden aangebracht – in werking treedt op 2 december 2024.

Artikel 18

Deze bepaling belast de Vlaamse minister, bevoegd voor de weginfrastructuur en het wegenbeleid, met de uitvoering van dit besluit.

3 BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorontwerp voorziet dat de bedragen elk jaar worden aangepast aan het indexcijfer van de gezondheidsindex dat op 30 november van het voorgaande jaar is bereikt in plaats van aan het indexcijfer dat op 31 december van het voorgaande jaar is bereikt. Het gaat om de volgende bedragen:

- Het bedrag van de vergoeding die de deelnemer aan de erkende instelling betaalt;
- Het bedrag van de toeslag die de deelnemer aan de erkende instelling betaalt wanneer hij meer dan negen maanden nadat hij het rijbewijs verkreeg deelneemt. De erkende instelling betaalt dit bedrag op haar beurt aan de Vlaamse overheid;
- De retributie die verschuldigd is bij de aanvraag tot erkenning om het terugkommoment te organiseren;
- De subsidie die de erkende instellingen ontvangen per deelnemer die ze registreren;
- De retributie die verschuldigd is bij de aanvraag om erkend te worden als lesgever terugkommoment.

Het advies van de Inspectie van Financiën dd. 27 maart 2024 is gunstig.

Er is geen begrotingsakkoord vereist.

B. ESR-TOETS

De ESR-toets is niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorontwerp heeft geen impact op het personeel van de Vlaamse overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorontwerp heeft geen impact op de lokale en provinciale besturen.

4 VERDER TRAJECT

Het voorontwerp van besluit zal na principiële goedkeuring voor advies worden voorgelegd aan de MORA, de VTC en de GBA en hierop volgend aan de Raad van State.

5 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van diverse bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 28 september 2018 houdende het terugkommoment in het kader van de rijopleiding categorie B;
- 2° de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken
 - 2°1 te gelasten over het voormelde voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies van de Mobiliteitsraad van Vlaanderen (MORA) in te winnen;
 - 2°2 te gelasten over het voormelde voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie (VTC) in te winnen;
 - 2°3 te gelasten over het voormelde voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA) in te winnen;
 - 2°4 te machtigen te beoordelen of voornoemd adviezen aanleiding kunnen geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principiële goedgekeurde tekst;
 - 2°5 te gelasten over het voormelde voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies van de Raad van State in te winnen, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State als de Vlaamse minister oordeelt dat voornoemd adviezen geen aanleiding geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principiële goedgekeurde tekst

De Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken,

Lydia PEETERS

Bijlagen:

- het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van diverse bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 28 september 2018 houdende het terugkommoment in het kader van de rijopleiding categorie B;
- het advies van de Inspectie van Financiën dd. 27 maart 2024.